

POKROK ZAPADU.

Weekly Edition.

Published by Pokrok Zapadu Printing Co. 1211 1/2 S. 13th St. - Tel. 1002.

Subscription \$3.00 per year.

Printed at 1211 1/2 S. 13th St. Omaha, Neb. Telephone 6, 1002.

Vychází každou středu.

Vydává Tiskárské Družstvo.

Řídící redaktor: JAN KOBICKÝ

PŘEDPLATNÉ

Pro Spojené Státy a Kanadu obnáší \$2.50 na rok. Spolu s Kolobraty Americkou \$3.00. Každý celoroční předplatitel v době premiéry oprávněn ku premiéře.

DO ČECH

Předplatitel se na rok \$10.00. Spolu s Kolobraty Americkou \$11.00.

ZÁKLADNÍ PENĚZ

Jsou nejbezpečnější, když se koupí na počtu peněz na expresu Money Order a třetí nám se má. Tě v registrované dopise, aneb pokládkou bankovní list zápisu. Měně měnu je zápis na poštovní notu, za kterou, v případě strachu, kolokvity a kolokvity peníze obdrží mě. Na místě dobojů přitom je 144 1/2 a 2centové kolky. Všechny zápisky nechtě jsou zastaveny pod jednorázovou adresou pouze takto: Pokrok Zapadu, Omaha, Neb. - Více není na adresu zasláno.

OHĽÁRY

Drobné a různé ohlášky uveřejňujeme pouze on když peníze k objednavce přiloženy jsou. Za drobné ohlášky obyčejné velikosti, neprosluhující peníze, účtujeme 75 centů za úkaz. Za různé ohlášky, blahopřání, smrti a jiná, účtujeme \$1.00 za tři palce za každé uveřejnění. Nechtě každý proto přiloží objednavce tolik peněz, jak velkou ohlášku máti si přeje. Čeny ohlášek na dobu dvou oázimí se ohožně na požádání. Adresy: Pokrok Zapadu, Omaha, Neb.

Adresy: Pokrok Zapadu, Omaha, Neb.

Omaha, dne 19. srpna '96

Čtenářům Pokroku Zapadu.

Vichr nynějšího mohutného finančně politického zápasu, který se odehrává ve Spoj. Státech a jenž poutá na sebe pozornost veškerého obchodního světa, zanesl moji nepatrnou osobu na americký západ a posadil ji k redakčnímu stolu "Pokroku Zapadu." Vyložil jsem v pátečním čísle cedar-rapidského Slovana Amerického, jež jsem půl druhého roku redigoval, proč odtamtud odcházím a proč vstupuji do řad zlatářsko-republikánských.

Jako novinář, kterému povětivě přesvědčení není větrnou korunhvíčkou, pokládám za svou povinnost, uváděje se mým krajanům čtenářům, prohlásiti tuto opět, že zásad zlatářských se nevzdám, pokud zkušenost o jejich nesprávnosti mne nepřesvědčí. Buda mti ve dnech přfátých dosti přležitosti neosobně odhovoiti velikou důležitost méně otázky i neznámým tudíž za potřebné vykládati v tomto osobním projevu přfčiny svého přechodu z táboru demokratického do táboru republikánského. Konečně na mé osobě by nesešlo; ale poněvadž novinářské péro má jisté účinky, které dle okolností mohou býti dobré i zlé, nemohu neuvěsti se čtenářstvu listu tohoto upřímným vyznáním, že jsa novinářem z lásky k svému povolání, jsem si úplně vědom zodpovědnosti, jakou každým veřejným slovem svým na sebe beru a že proto hájím a hájiti budu toliko to, co dle povětivě přfsvědčení svého podati mohu čtenářům jako věc dobrou a jim prospěšnou.

Mám za sebou skoro už deset roků novinářiny v nové i ve staré vlasti, poznal jsem dostatečně všechny vlasti i strasti novinářské lopoty a proto mohu bez bázně před budoucností slibiti i tentokrát, že budu konati jen to, co slušný novinář věděl čtenářstvu svému je povinen.

S tím se čtenářům poroučím do laskavé přfzně
Jos. K. Mozač,
spolupracovník Pok. Záp.

PRÁVDIVOST PŘfSLOVÍ, ŽE "HLUPEC dovede položit otázku, kteréž ten nejmoudřejší zodpověditi nedovede", ukazuje se nejlépe nyní při otázce měny.

"POSUD NEROZDĚLUJI POŠTY, ALE doufám, že budu činiti tak brzy", pravil pan Bryan v Ada, Ohio. A to je ten Bryan, kterého porovnávali s Lincolnem!

"NEMÁM SLOVA BYCH VYJÁDRIL city své", pravil kandidát Bryan, a mluvil a mluvil. Byla to nepochybně slova cizá, dlouhá, kteráž mluvil, tak jako ta koruna trnová a kříž zlatý.

ZAJÍMAVO JEST, JE PAN BRYAN VE své řeči vystřihl se zmlky o demokratech jako čert kříže. Kdykoliv mluvil o platformě demokratické mluvil o ní o "Chicagošské platformě".

ČLÁNEK V PLATFORMĚ DEMOKRATICKÉ, týkající se daně z příjmů, jest úplně zbytečným a v kampani letošní nebude hráti úplně žádnou úlohu. Zavedením svobodné ražby byli bychom všichni o "příjmy" své připraveni a pak pracovali bychom dle toho, je-li jaký zákon o daní z příjmů či ne.

V ROKU 1873 MĚLI JSEM VE Spojených Státech měny na každou osobu pouze \$18.04 a to měny papírové, kteráž neměla plnou cenu. Dle úřední zprávy máme nyní měny v oběhu za \$21.10 na osobu, tedy o 3.06 více. A přece mluví populisté o zmenšování množství peněz v oběhu.

JEDNU VELIKOU A DOSUD NEORJZVENOU pravdu odhaluji v posledním čísle svém Americko-Slovenské noviny. Povídat: "Znak politického boja v zemi začíná se nám už v plné míře (míře) jvíti." Ono je vůbec dobře takovéhle nad sínce jasnejší pravdy povídat hezky hlasitě, aby to každý slyšel.

VELKÝ STAREC ANGLICKÝ GLADSTONE pravil v rozmluvě s velkým starcem čtenským Li Hung Čangem, že ho vždy nesmírně těšilo, že Čína přidrží se svobodného obchodu. - Aby ne! John Bull vykakuje vždy radost, kdykoli ně který národ na světě jest tak houppý a cpe mu své peníze za jeho výrobky.

POVĚSTNÝ RAPIDSKÝ SCHWEINFURTH uveřejňuje přý některé věty ze spisů Havlíčkových. Jestli pak uveřejnil též následující?: "O každém, který se vám v politických a veřejných záležitostech za rádece nabízí, hleďte se vždy strany jeho domácího a privátního života přfsvědčiti, je-li zachovalý muž."

PODLE ÚŘADNÍCH ZPRÁV JEST viditelná záoba zlata v celé zemi \$2,291,400,000 a zrástá každoročně o \$132,000,000, tedy u mnohem větším procentu nežli zrástá obyvatelstvo. Při tom používá se za měnu v plné ceně se zlatou mnohem více stříbra než kdykoliv dřívě. A populisté přece mluví o zmenšování množství peněz v oběhu.

STŘÍBRAŘI TVRDÍ, ŽE PŘY ZLATO jest penízem drahým, ale nevysvětlují, jak to přijde, že nejmenší mzdy platí se a na nejnižším stupni blahobytu a vzdělání stojí rolnictvo v zemích stříbrašských, kdežto v zemích, majících zlatou měnu, jako Spojené Státy, Anglie, Francie a j., veškeré třídy lidu stojí na nejvyšším stupni blahobytu i nejvyšší mzdu dostávají.

NAVHRUJE SE POSLÁNÍ VÝROBU UNII dělnických do Mexika za účelem studování otázky stříbrašské a poměru, v jakých dělnictvo tamní následkem vlivu svobodné ražby se nalézá. Nic nebylo by lepšího a bylo by k přání, aby návrh ten proveden byl. Aspoň byly by dělnictvu otevřeny oči a seznavo by, že místo slibovaného blahobytu stav jeho jest daleko proti nynějšímu zhoršen byl.

POPULISTICKÉ ČASOPISY NEUSTÁVAJÍ tvrditi, že Blaine i Garfield oba byli pro volné a neobmezené ražení stříbra a uvádí, co přý ohledně toho v kongresu řekli. Však to co oni uvádí, jest zfalšovano, vynecháním vět neb slov. Co Blaine a Garfield v kongresu tvrdili bylo, že nejsou proti používání stříbra co měny, ale oba byli rozhodně proti neobmezenému ražení stříbra a také oba proti němu v kongresu mluvíli i hlasovali.

"TI, KDOŽ TAK DOBRÝMI BYLI, ŽE v čase nebezpečí krev svou na oltář vlasti obětovati volnými byli, jsou dosti dobrými, aby v čase míru důvěřováno jim bylo." Tak vyjádřil

se demokratický český prezident ství v poslední řeči své v Chicago, a podobně se řekne převážná většina občanů našich, až hlasovali budou pro McKinleyho, kterýž co mladík pauky se chopil, aby v hájení celistvosti Unie nápomočným byl.

Za posledních dnů, kdy nás BLEX honosně slusitko tak pěkně prohřivalo, byli ani tak nejnadanějšími jako nevydanějšími osobami úřední rosníčky, neboli prorokové povětrnosti. Ani člověk ani noviny jim nemohly přijít na jmeno a v Chicago dokonce se mluvílo o potřebě lynčovat prof. Jarrista, vlastního meteorologa, že si to povětrnost lépe nevyjedná, když je "od toho". Jen když při tom nevschnul humor!

W. J. BRYAN TAKÉ PŘENE ZÁPAČKOVAL. Pravil v New Yorku mexi jiným: "Nepřekvapuje nás, že nákteř z našich protivníků v nedostatků lepších důvodů nebyli se k nadávkám, ale oni mohou býti ujištěni, že mluva sebe sarovněj, útoky sebe násilnějš nesvedou nás ani o píf s cesty vytknuté národní konvenct." Nechtě kdokoli, kdo zná způsob boje stříbraš kterýkoli barvy proti republikánům, řekne, kolik mravní ceny je v tomto politikářském pronuciamentu, nechtě řekne, takhle-li mluví skutečný státník nebo politiký špaček!

OD DOBY ANGLICKÉHO KRÁLE JANA, kterýž, až nerad, pečetil svou udělení výsad občanšských - magna charta - stvrdil, užíváno bylo dosud vždy k vyražení pečetě na listinách státních nálepku zlatého a teprve na guverněru našem, Holcombovi, bylo, aby obyčej tento změnil a nálepek zlatý nálepkou stříbrnou nahradil. Tím patrně chce dáti projevu stříbrašskému svému směřen - chceli ale býti důsledným, tu neměl by nálepek zlaté úplně odstraniti, nýbrž měl by užívati vždy jeden zlatý a šestnáct stříbrných.

JAK VYKĚNĚNÍ POKRÉTI MÁ DEMOKRATICKÝ kandidát prezidentství Bryan o úřadu, pro kterýž byl nominován vysvětlá z řeči jeho, kterou měl v jednom z měst ohioských cestou do New Yorku. Pravil, že změnu o pánu, kterýž jej před stavoval: "Myslím, že chtěl, aby jste seznámili se se mnou, tak jestli, že budete chtít pošty, aby jste věděli, kam přijít a obdržet je. Já sice pošty posud nerozdávám, ale doufám, že budu tak činiti v bruku." Tedy rozdáván post jest to jedině, co pan Bryan považuje za povinnost prezidenta!

"NIKDE VŠAK ÚSTAVA KONGRESU nepředpisuje, v jakém poměru má peníze raziti, poněvadž by to bylo bývalo poštetil. Poměr ceny dražších kovů jest věc ryze obchodní, kterou určuje světový trh. Kongres má právo raziti peníze kovové; smí raziti buď jenom zlaté, nebo jenom stříbrné, neb obojí - ale ústava nikde nepraví, že by je měl raziti v poměru 16 k 1. O tomto poměru otcové republiky nic nevěděli. Poměr 16 k 1 zaveden byl teprve roku 1834, tedy 47 let po přijetí ústavy. Není tedy pravda, že šestnáct k jedné znamená "ústavní peníze." SI.

ČASEM SLYCHATI JE LIDI: "MÁME špatné časy a proč bychom to tedy nekusili nyní se stříbrem? Když to nebude dobré, vždyť to můžeme zase změnit!" - Před čtyřmi lety podobně řkali: "Proč bychom nemohli zkusit demokraty a svobodný obchod? Když to nebude dobré, vždyť to můžeme změnit!" - Což pak nepřijdou nikdy lidé k rozumu? Což neseznali, že se do bahna snáze leze, nežli se z něho vylézá? Což nemají dost na zkouškách a experimentech? Což nevědí, že kdybychom se vrátili na starou cestu, že by nás znovu vedla k blahobytu? Proti špatným časům jest svobodné ražení stříbra právě takovým prostředkem, jako byla asiatská cholera proti bolení zubů.

JEST SNADNO POGHOPITELNÝM PRO strana demokratická letos se chopila nové zásady, nové otázky, stříbra. I ti nejzavřelejš vůdčové poznali, že se zrušením ochrany celní učiněna byla chyba veliká, kterouž uvrhnuťa byla země do veliké tísne a nesmír

ných strát a s výsledky politiky celní věru že nemohli se chloubiti, ani mohli zapřít, že zklamali sebe i lid valice. Proto museli se chopiti něčeho nového, na co by mohli svadeti nynějš tísň a od čeho mohli by slibovati její odstranění. Však lid dobře pamatuje na slyby čtinné před čtyřmi lety a bude se míti na pozoru, aby nešel znovu na vějíčku.

TU A TAM OZVE SE V NAŠÍ VĚRNOSTI stí hlas, že by naši Sokolové ne měli závoditi anebo jinak svoji věc činiti společnou s německými turnéry. My v tom nevidíme nic nemístného. Hlavní zájmy Sokolstva a turnářstva - tužení svalů - jsou přece totožné. A co se týče ostatního - v Americe nedělí Čechy od Němců hory a propast nepřekonatelného národnostního záštit. Zde spíše jednotestný zájem a společná potřeba nutí Čechy a Němce netoliko ku svornosti, nýbrž přímo k součinnosti a spolupůsobení proti společnému nepříteli. Ostatně by hlasatel podobných lidumilných náhledů mohli se rozpomenouti, že Němci zdejš jsou velikánskou většinou Němci z rajchu - a ty přece nebudete porovnávat s "tajebnými" a Vídeňáky?

ROKU 1873 OBNAŠELA TŘEBA STŘIBRA na celém světě dohromady pouze 61,000,000 uncí a stříbro, obsažené v dolaru, mělo ceny \$1.04 ve zlatě. Roku lonského výtěženo na celém světě 165,000,000 uncí stříbra a cena jeho v dolaru obnašela pouze 50 7/10 centu. Roku 1896 páčena úroda zemědě v Spojených Státech na 170,000,000 bušů a průměrná cena buše obnašela 53 centy. Roku lonského odhadována úroda na 400,000,000 bušů a průměrné placeno za buš 26 centů. Klesnutí ceny v obou případech, jak u stříbra tak u zemědě, mělo stejného přfčin. Když pak farmerovi zručata klesnou na polovici ceny dřívějš, ktrák že mu to prospěje, když nucen bude vzíti za své stříbrné dolary, majšlet pouze cenu 50 centů každý? Dostane pak místo 26 centů nynějšších pouhých třináct centů.

JEST DOSTI ČTENÁŘŮ, KTERI NEMOHOU pochopiti odkad to přijde, že máme zlé časy a proč za minulých let plynuło tolik zlata ze země ven, tak že musily býti prodávány úpsky k doplnění zlaté zálohy. Kdyby nabledli drobet do úředních výkazů našeho mezinárodního obchodu, seznavi by brzy odkud to přichází. Úřední zpráva sekretáře pokladny uvádí, že za 22 měsíců působení zákona McKinleyho, od té doby co v platnost vstoupil, od Hjna 1890 do srpna 1892 obnašel vývoz náš \$1,768,335,150, kdežto za tuž dobu působení zákona nynějšého, od září 1894 do července 1896 prodali jsme cizincé pouze za \$1,545,355,952, - tedy o 213 milionů méně. Balance mezinárodního obchodu za dobu prve zmíněnou byla v náš prospěch \$244,945,831, kdežto v době nynějš obnašl pouze \$150,664,179, tedy o \$94,285,652 méně nežli tehdy. To jest ztráta v obchodu, kteráž nemohla zůstat bez zlopoštěných následků pro celou zemi.

DNE 1. LEDNA V ROCE 1892 MĚLI jsme dle úředních zpráv ve Spoj. Státech 37,756,289 kusů hověžích dobytka, však letošního roku obnašl počet téhož pouze 32,088,803 a klesl tedy o více než pět a půl milionů kusů. Jelikož obyvatelstva za tu dobu nebylo nýbrž sřibýlo, mělo by z toho přirozené následovat, že ceny dobytka jsou mnohem vyšší neboť jest známo, že se množstvím řídí i cena. Však ono je právě na opak, neboť tytéž úřední zprávy udávají průměrnou cenu kusu dobytka v roku 1892 na \$15 53, letos pak na \$11.37. To má doista svou příčinu a kdo bude jen trochu přemýšlet, tedy dojistá ji snadno sezná. Ač dobytka máme skoro o šestinu méně, není přece takový odbyt na maso a proto jsou ceny nižší. A proč není odbyt? Proto že se ho tolik nespotebuje. A proč se ho tolik nespotebuje? Proto že je málo rolnin, kteréž by se nebyly musily uskrovniti ve vydání a tedy také i v počitku masa. A proč se musily uskrovniti? Proto že nemají ani tak stálo práci ani tak dobrý výdělek jako dřívějš. Z toho snad poznají ti, kteří si myslili, že ochrana celní nechrání farmera, že byli na omyle. - Ochrana celní pomáhá světlovati náš domácí trh, působiti větší spotřebu a tím lepš ceny pro rolníka, tak že prospívá tak dobře dělníku jako rolníku.

DEMOKRATICKÝ KANDIDÁT PRO prezidentství, pan Bryan, byl obviněn demokratickým Chicagošským časopisem Chronicle, že po kolik minulých roků, stál ve službě stříbraš a bral od nich pravidelný plat za své stříbrašské agitace. To obvinění proneseno bylo proti němu před více jak měsícem, avšak pan Bryan na ně neodpověděl. Jeho přátelé zprvu řkali, že jeho odpověď uslyšíme v jeho řeči v New Yorku, ale pan Bryan se tam o tom ani nezmiil. Jeden časopis Denveršský, kterýž horuje též pro stříbro, uveřejnil vyjádření několika majitelů stříbrodolů, v nichž tato popřeli, že by byli Bryanovi kdy zaplatili jediného centu. Nyní však uveřejňuje časopis Chicagošský Post vzhledem k tomu následující dopis: "Chicago 10 srpna. Pane redaktore! Tohle je moc přezrání. Ovšem je Hatterman, Smith, Moffitt & Co. mohou směle říci, že neplatili Bryanovi. Oni však přispívali štědře a platili tak zvané bimetalistické lígě a ta platila Bryana. Můžete nalésti checky pokladnička ligg (myslím že se nazývá Chambers) pro Bryana za každý měsíc po minulé tři roky vypláceno jedním bankem v Lincoln, Neb. Jeho služná bylo \$6000 ročně, kdy já jsem byl zasvěcen do práce ligg. A J. Warner mohl by vám pověditi pravdu kdyby chtěl, ale jest málo pravdy podobno, že by tak učinil, jelikož on též jest liggou placený. W. C. Paris." - Tak šťastnými nejsou lehkověrní stoupenci pana Bryana, aby tak štědře byli odměňováni za svoji horlivost pro stříbro, jako jest jejich malá modla. Ono se to pak může hlučně mluvit o zásadě, když stříbro cinká každým měsícem v kapsle!

KDYBY SE PŘIJALA ZÁSADA VOLNĚHO ražení stříbra ve Spoj. Státech, neznamenalo by to pouze, že kromě 8 devtinn celého výtěžku domácích dolů, jež převzala státní mincovna za platnosti zákona Shermanova, putoval by ještě do mincoven tamních celý, až konečně poměrně značný zbytek domácí těžby tamní. Dopuštění volného ražení znamená otevření přístupu do mincoven Unie i stříbru cizím a protože by se tam razily z něho mince die poměru 1 ku 16, kdežto na trhu čísl poměr ceny obou kovů tou dobou asi 1 ku 31 - není pochyby, že by se stříbro odevšad do Unie tlačilo, a že by každý udělal výborný obchod, kdo by na př. 1 milion dolarů ve zlatě ze Spoj. Států vvezl a stříbro za ně v cizině koupil; bylot by to zlatu vyzváno 31 nasobnou váhou stříbra, a z ní se obdržel asi 1,930,000 dol. ve stříbre. Není vyloučeno, že by tato poptávka mohla na čas cenu stříbra zvýšit, ale doufati, že by tak Spojené Státy za obět vypuzení svého zlata cenu bílého kovu, svého důležitěho "národního výrobku", povznesly na něždejš starý stav, bylo by zrovna dětinskou iluzi. Na to jest dnešně těžba stříbra příliš veliká a schopnost Spoj. Států pojmuti ty spousty jeho přese všecko ohromnost a hospodářskou sílu tohoto soustátí přece jen obmezená. Ztrátu svého zlata vykoupila by Unie ovšem ještě jednou výhodou: přechodem oživením svého vývozu, a tak by Evropa dostala se sice snáze do držení amerického zlata, ale také amerického obilí a jiných výrobků. Nejsou-li proocetví některých národních hospodářů a la Ruland, kteří věšit brzké deficiti na světovém trhu obilním, správná [snad jsou aspoň ukvapená], pak se stanovité agrárních zájmů, které v tom přpádě jsou s přámyslovými totožny, nemáme přičiny přáti stříbropřejnému programu demokratické strany severoamerické Unie mnoho úspěchu. Že by výhoda pro amerického vyvažče byla jen přechodná, totiž jen do té doby, kde by se ceny, mzdy a úrok v nové měně zase do rovnováhy původní vysunuly, ví ovšem každý udeň národohospodářský. Ale takové vyrovnání trvá leta a my bychom také na přechodném zvýšení svých mizerií měli dobit. Nám se zdá, že provedení nejnovejšého demokratického programu cenu stříbra jenom z počátku zvýšiti a to jest, ale záhy nad produkci klesne ještě hlouběji nežli dotud. Drahý to pokus, který Spoj. Státy zaplatiti by mohly svým pokladem zlata. Hlas Národa.